

خدادادیان، اردشیر، ۱۳۲۰

تاریخ یونان باستان / اردشیر خدادادیان. - تهران: سخن، ۱۳۸۵.
ج. ۲. مصور.

ISBN 964 - 372 - 146 - 9: (ج. ۱) - ISBN 964 - 372 - 147 - 7: (ج. ۲)

ISBN 964 - 372 - 148 - 5: (دوره)

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه بصورت زیرنویس.

۱. یونان - - تاریخ - - از آغاز تا ۱۴۶ ق.م. الف: عنوان.

۹۳۸

۲ ت ۴ خ / ۲۱۴ DF

کتابخانه ملی ایران

۳۴-۳۷۷۵۵م

تاریخ یونان باستان

دکتر اردشیر خدادادیان

جلد اول

انتشارات سخن

تاریخ یونان باستان (جلد اول)

دکتر اردشیر خدادادیان

چاپ اول: ۱۳۸۵

تیراژ: ۲۲۰۰ نسخه

حروفچینی: گنجینه

لیتوگرافی: صدف

چاپ: گلرنگ یکتا

خیابان انقلاب - مقابل دانشگاه تهران، شماره ۱۳۹۲ تلفن: ۶۶۴۶۰۶۶۷

حق چاپ محفوظ است

شابک ۹ - ۱۳۶ - ۳۷۲ - ۹۶۴ - ۹ - ۱۴۶ - ۳۷۲ - ۹۶۴

شابک دوره ۲ جلدی ۵ - ۱۴۸ - ۳۷۲ - ۹۶۴

ISBN 964 - 372 - 148 - 5 (2 Vol. Set)

فهرست

سخن کوتاه پدیدآورنده ۱۳

جلد اول

بخش نخست - نام یونان ۱۵

مقدمه ۱۵

الف: پیشینه سرزمین یونان و یونانیان ۱۶

ب: مقدمه‌ای بر تاریخ یونان باستان ۲۳

پ: دوران هومری ۳۴

بخش دوم - پیوند و پیوستگی اسطوره و دین در یونان باستان ۵۱

الف: پیشینه اسطوره‌های دینی و افسانه‌ها و حماسه‌های خدایان ۸۱

بخش سوم - ساختار ادبیات در یونان باستان ۱۰۱

الف: جایگاه ادبیات در یونان باستان ۱۰۸

بخش چهارم - موسیقی در یونان باستان ۱۱۵

الف: مطالعات موسیقی در یونان باستان و اهمیت آن ۱۲۰

ب: پایگاه موسیقی در یونان باستان ۱۳۰

بخش پنجم - دگرگونی‌هایی در عرصه دیانت یونانیان ۱۴۱

الف: هراکلس و داستان قهرمانی و رشادت‌های او ۱۶۲

ب: منشأ و پایگاه دیانت یونانیان به روایت مورخان یونانی	۱۸۰
ج: هزیود	۱۸۸
د: آرشیلوخ، فوکیلید و تئوگنیس	۱۹۸
ه: سافو و آناکرئون و آلكایوس	۲۰۰
و: سولون و تیرته	۲۰۳
ز: آلكمن، ایپیکوس و سیمونید و پیندار	۲۰۵
ح: تراژدی و کمدی در یونان باستان	۲۱۰
ط: تراژدی و کمدی	۲۱۴
بخش ششم - مبانی دانش فلسفه در یونان باستان	
الف: آتن مهد آزاداندیشی	۲۳۰
ب: برجسته‌ترین فیلسوفان یونان باستان	۲۳۵
ج: امپدوکلس	۲۳۹
د: طالس	۲۴۳
ه: جهان‌بینی طالس و جهان‌شناسی او	۲۵۰
و: فیثاغورث و مکتب او	۲۵۷
ز: فیثاغورثیان یا فیثاغوریان	۲۵۹
ح: فیثاغورث به عنوان مرد خردمند و دانش‌دوست	۲۶۷
ط: فیثاغورث و هندسه و موسیقی	۲۶۸
ی: فیثاغورث در آثار فیلسوفان معاصر اروپایی	۲۷۲
ک: سقراط	۲۷۵
ل: افلاطون، خدمات علمی و آثار او	۲۷۹
م: ارسطو	۲۹۲
بخش هفتم - هلنیسم	
الف: دانش در هلنیسم و مقام آن و روند گسترش این فرهنگ در جهان باستان	۳۰۹
ب: چگونگی تفکیک علوم در هلنیسم	۳۱۵
ج: علوم تجربی و عقلی در یونان باستان	۳۱۷
د: هلنیسم در مصر	۳۲۷

۳۳۹	هنر هلنیسم و زن در فرهنگ هلنی
۳۴۱	و: مقام و منزلت زنان در تمدن هلن (هلنیسم)
۳۵۹	بخش هشتم - مقدمه‌ای بر ویژگی‌های مردم یونان باستان
۳۶۳	جغرافیا و اقلیم یونان
۳۷۷	بخش نهم - یونان پیش از تاریخ
۳۸۶	دُری‌ها
۳۹۹	بخش دهم - یونان بین سده‌های دوازدهم و نهم پیش از میلاد مسیح
۴۰۳	بخش یازدهم - سیاست و حکومت در یونان باستان
۴۰۷	الف: پادشاهی اشراف و پدرسالاری
۴۲۱	ب: اسپارت
۴۴۳	ج: آتن
۴۵۱	د: آتن از قرن یازدهم تا هفتم پیش از میلاد مسیح
۴۶۱	هنر کورنت در سده‌های هفتم و ششم پیش از میلاد مسیح
۴۶۹	بخش دوازدهم - دوره کلاسیک در تاریخ و فرهنگ یونان
۴۷۴	الف: آتن به عنوان پایگاه دانش و معرفت
۴۸۰	ب: پریکلس و اتحادیه دریایی آتن
۴۸۳	ج: اوضاع آتن در نیمه اول سده پنجم پیش از میلاد مسیح
۴۸۹	د: پریکلس به عنوان دانشمند، سیاستمدار و زمام‌دار
۴۹۳	هنر زندگی و حکومت پریکلس
۴۹۹	و: جنگ پلوپونز
۵۰۳	ز: نقش پریکلس در مرحله اول جنگ پلوپونز
۵۰۷	ح: مرحله دوم جنگ پلوپونز
۵۰۹	ط: پریکلس و هنر
۵۱۳	ی: سیمای پریکلس در ارزیابی مورخان معاصر اروپایی
۵۲۱	تصاویر

جلد دوم

بخش سیزدهم - شکل‌گیری دولت شهرها و نظام‌های حکومتی در یونان باستان.	۵۸۷
آتن و اسپارت در صحنه‌های مبارزه بر سر قدرت.	۵۹۷
بخش چهاردهم - پیدایش نخستین قدرت‌های حاشیه‌ای بعد از جنگ پلوپونز.	۶۱۳
بخش پانزدهم - غروب دموکراسی در یونان و قدرت گرفتن مقدونیه.	۶۱۹
بخش شانزدهم - اسکندر بزرگ (از ۳۳۶ تا ۳۲۳ پیش از میلاد مسیح).	۶۲۳
جنگ‌های دیادوخ.	۶۳۶
بخش هفدهم - دولت هلنیستی بطالسه در مصر.	۶۴۷
بخش هجدهم - سیاست و حکومت در یونان باستان از نگاهی دیگر.	۶۵۱
بخش نوزدهم - یونانیان و پارسیان و آسیای صغیر.	۶۵۹
بخش بیستم - جنگ پلوپونز در ارزیابی مورخان اروپایی.	۶۶۵
بخش بیست و یکم - تاریخچه آسیای صغیر.	۶۷۵
الف: سلسله آنتی‌گون‌ها (آنتی‌گونیدها).	۶۸۴
ب: دولت پادشاهی بُسفور.	۶۸۶
ج: دولت پادشاهی پرگام.	۶۹۱
د: ژیمنازیون پرگام.	۷۱۹
ه: سارد.	۷۲۲
و: معبد فاوستینا در شهر سارد.	۷۳۶
بخش بیست و دوم - تاریخ‌نگاری در یونان باستان.	۷۴۳
الف: دینون (دی‌نن).	۷۴۸
ب: هرودت.	۷۴۹
ج: آگاتانژ (آگاتانگلس).	۷۶۸
د: کتزیاس (کتسیاس).	۷۷۲
ه: توسیدید (توکیدید).	۷۷۵
و: گزنوفون (کسنفون).	۷۷۸
ز: دیودور سیسیلی.	۷۸۰
ح: سترابون.	۷۸۴
ط: پولی‌بیوس.	۷۸۸

۷۹۲	ی: پلوتارک (پلوتارخُس)
۷۹۷	ک: ژوستن
۸۰۱	ل: آفریکانوس
۸۰۳	م: پلینیوس
۸۰۵	ن: تاسیتوس
۸۰۹	بخش بیست و سوم - یونان باستان در آئینه زمان
۸۱۶	مفهوم و پیشینه برده‌داری در جهان باستان
۸۲۱	بخش بیست و چهارم - برده و برده‌داری در یونان باستان و سرزمین‌های دیگر
۸۳۶	الف: کلیاتی دربارهٔ ورود فرهنگ برده‌پروری و برده‌داری در یونان باستان
۸۴۷	ب: وجوه تمایز نظام برده‌داری در یونان باستان با سرزمین‌های دیگر
۸۵۶	ج: برده‌داری در تمدن هلن
۸۷۳	بخش بیست و پنجم - مناسبات علمی یونان و مشرق زمین در زمینه پزشکی
۸۸۰	الف: مطالعه و بررسی پزشکی در یونان باستان به استناد مدارک شرقیان
۸۹۴	ب: مکتب‌های پزشکی در یونان باستان
۹۱۱	ج: کاربرد داروهای گیاهی در طب یونانی
۹۲۶	د: نفوذ دانش پزشکی یونانی در شرق باستان
۹۴۰	ه: توصیه‌های درمانی و بالینی بقراط به پزشکان
۹۵۱	و: تعامل و تبادل در اندیشه‌های پزشکان مشرق زمین و یونان
۹۶۱	ز: علم تشریح یا آناتومی جالینوس
۹۸۶	ح: داروشناسی و دارو درمانی در یونان باستان
۹۸۹	ط: پاره‌ای از دیدگاه‌های یک پزشک برجسته یونانی به نام روفوس
۱۰۰۳	ی: دامپزشکی در یونان باستان
	بخش بیست و ششم - معرفی برخی از زمام‌داران، رجال سیاسی و امیران
۱۰۱۱	لشگری
۱۰۱۵	الف: آتالوس یکم ملقب به «سوتر» پادشاه پرگام
۱۰۱۹	ب: اسکندر سوم مقدونی پادشاه یونان
۱۰۲۸	پ: آشیل سردار جنگ تروا
۱۰۳۰	ت: آگاتوکلس جبار سیراکوز
۱۰۳۲	ث: آزه زیلاس دوم پادشاه اسپارت

ج: آگاممنون پادشاه میسن	۱۰۳۵
ج: آلیاتس پادشاه لیدی	۱۰۳۸
ح: آلکیبیادس سیاستمدار و سردار یونانی	۱۰۴۱
خ: آنتی گون یکم سردار اسکندر و پادشاه مقدونیه	۱۰۴۳
د: برنوس فرمانروا و سردار سپاه کلتی ها	۱۰۴۷
ذ: پاوزانیاس زمامدار و سردار سپاه اسپارت	۱۰۴۹
ر: پرسئوس پادشاه مقدونیه	۱۰۵۱
ز: پریاندر جبار کورنت	۱۰۵۳
ژ: پولیکرات جبار ساموس	۱۰۵۶
س: پیروس (پیرهوس) پادشاه ایروس	۱۰۵۸
ش: پی سیسترات جبار آتنی	۱۰۶۰
ص: دیونیزیوس یکم جبار سیراکوز	۱۰۶۲
ض: فیلیپ دوم پادشاه مقدونیه	۱۰۶۵
ط: فیلیپ پنجم پادشاه مقدونیه	۱۰۶۹
ظ: کرزوس پادشاه لیدی	۱۰۷۱
ع: کلثومن سوم پادشاه اسپارت	۱۰۷۵
غ: کلثون سیاستمدار آتنی	۱۰۷۶
ف: کلیستن صاحبمنصب دولتی آتن	۱۰۷۸
ق: لیکورگ قانونگذار اسپارتی	۱۰۸۰
ک: لئونیداس پادشاه اسپارت	۱۰۸۳
گ: لیزاندر فرمانده سپاه اسپارت	۱۰۸۵
ل: مینوس پادشاه نیمه افسانه ای کرت	۱۰۸۷
م: نیکياس سیاستمدار و فرمانده سپاه آتنی	۱۰۹۱
ن: هیپياس جبار آتنی	۱۰۹۳
تصاویر	۱۰۹۷
نامنامه	۱۱۲۳
منابع	۱۱۷۳

سخن کوتاه پدیدآورنده

سرآغاز سخنم سپاس به خداوند جان و خرد است که آراسته شدن این مجموعه (تاریخ یونان باستان) را به زیور چاپ میسر کرد. به راستی بر اهل فضیلت پوشیده نیست که در طول تاریخ بشر جنگها تنها ویرانی و کشتار و انهدام منابع اقتصادی، نابسامانی‌ها، فقر و پریشانی را به همراه نداشته، بلکه فرهنگها را نیز با خود جابجا کرده‌اند و باور پژوهشگران و صاحبان بصیرت در این زمینه سست نیست.

پریکلس^۱ خطیب، فرماندار دریایی آتن و یکی از برجسته‌ترین مبارزان در راه احیای دموکراسی یونان و به‌ویژه آتن در جمع هم‌زمان نظامی و رجال کشوری یونان چنین گفت: شما که مدعیان اجرای قانون، ایجاد نظم و برقراری آزادی هستید، بنگرید که امیران لشگری پارسی چگونه لرزه براندامشان می‌افتد وقتی نام قانون را می‌شنوند. در همین راستا هرودت^۲ آورده است که: پارسیان در اجرای قوانین و اعمال مجازات برای قانون‌گريزان عادل بوده و زمامدارانشان، متخلفان را بی‌رحمانه کیفر می‌دهند.

دموستن^۳ خطیب، سیاستمدار و نظریه‌پرداز نظامی در یونان باستان گفته است: با پارسیان ستیزه و درشتی نکنید، زیرا آنها مردمانی با استعداد و دارای نبوغ فوق‌العاده‌اند و شما ای یونانیان به‌جای نواختن بر طبل جنگ علیه این مردم، از توان هنری و اندیشه‌های سازنده و سودمند آنان بهره بگیرید.

پلینیوس^۴ به‌هنگام سفر به ایران و بازدید از کرانه‌های خلیج فارس، خاک ایران را

1. Perikes/ 495-29 V.Ch.

2. Herodtus / 485-25 V.Ch.

3. Demosthenes / 384-22 V.Ch.

4. Plinius / 61-114 n.Ch.

همانند ایرانیان بارور و پربازده دانسته و پارسیان را پرتوان، هوشیار و هنرمند به شمار آورده است.

زوستن^۱ که بیشترین اطلاعات در زمینه مناسبات ایرانیان با یونان و رومیان را به دست داده و در این زمینه با پلوتارک^۲ و پروکوپس (پروکوپ)^۳ برابری کرده است، از جمله پارتيان (اشکانیان) را مردمانی آزاده و دشمن ستیز و دارای نظام اخلاقی و اجتماعی تحسین برانگیز قلمداد کرده است. از این رو پرداختن به بررسی تاریخ یونان، روم، مصر باستان و بین النهرین و دیگر سرزمین‌ها به شیوه‌ای غیرتکراری از اهمیت زیاد برخوردار است. در فزجام سخن از این فرصت بهره گرفته و از آقای علی اصغر علمی مدیر محترم انتشارات سخن و شخصیت پرتلاش فرهنگ ایران، حسین علمی مدیر محترم انتشارات علمی و سرانجام آقای حسن نیک‌بخت مدیر محترم حروفچینی گنجینه و همکاران گرامی شان و همینطور مسئولان و کارکنان لیتوگرافی صدف و کارکنان چاپ گلرنگ یکتا، سپاسگزاری می‌کنم.

سپاس ویژه و فروتنانه اینجانب به جناب آقای کمال اجتماعی جندقی که زحمت ویرایش و تهیه فهرست اعلام این اثر را عهده‌دار بوده‌اند، تقدیم می‌گردد.

دکتر اردشیر خدادادیان

استاد دانشگاه شهید بهشتی

خردادماه ۱۳۸۵

1. Justinus / 138-161 n. Ch.

2. Plutarchos / 46-120 n.Ch.

3. Prokopius / 527-60 n.Ch.